

Johann Ernst Schaper

**Johannes Ernestus Schaperus. Med. Doctor Eius[ue] Prof. Ducal. Publ.
Florentissimae Studiosorum Coronae Quam in deliciis habet, S. P. D.
Eandemq[ue] ad Lectiones Privatas Physicas & Anatomicas Curiosas peramanter
invitat : [die 18. Septembr. Ao. M. DC. XCIIIX.]**

[Rostochii]: [Wepplingius], [ca. 1698]

<http://purl.uni-rostock.de/rosdok/ppn730126668>

Druck Freier Zugang

*RU. med 1688.
Johann Ernst Schaper.*

J
F
E

JOHANNES ERNESTUS
SCHAPERUS.

MED. DOCTOR. EJUSq; PROF. DUCAL. PUBL.

FLORENTISSIMÆ STUDIO
SORUM CORONÆ

Quam in deliciis habet,

S. P. D.

Eandemq; ad Lectiones Privatas

Phyficas & Anatomicas Curiosas
peramanter, invitat.

R. H. med 1688.

B.C.D.

Circa Res naturales earumq; effecta occupari, quæ sæpè prodigiosa sunt, ut utilis, sic jucundus insimul labor est, usque adeò, ut quò magis in Physicis occupamur, eò major perscrutandi excitetur imprimis ingeniosis ardor. Eo ipso autem non semper æqualis in perscrutando succedit felicitas, eâdem cum non utantur methodo, sed aliis cum sola placet ratiocinatio & qui argumentis nonnisi rem probare lata-

gunt

gunt, aut sæpè falluntur, aut planè succumbunt, nunquam enim id absolunt, an adducta ratio licet probabilis videatur & ad palatum esse, cum experientia conveniat. Semper enim metus non inanis relinquitur, ne experientia asserat contrarium. Hic ut avertatur & scientiæ naturalis Amatoribus sinceris ex parte satisfiat, in solâ non subsistendum est Theoria, sed rebus in Physicis jungenda venit Praxis, h. e. sunt instituenda experimenta, quibus ratiocinia si vera fuerint, confirmari, aut si falsa, vel corrigi, vel rejici possunt. Adde, quod iis ad perscrutandum magis excitentur, (id quod jam sua ætate cognovit *Horatius libr. de arte Poët. p. 409.*

*Segnius irritant animos demissa per aurem,
Quam quæ oculis subjecta fidelibus, & quæ
Ipse sibi tradit spectator.)*

& hominum animi ad stuporem redacti incantamento quasi flecti possint; nihil dum hac ratione juvat aut contradicendi aut negandi Studium, sed si mille scholarum argumenta fuerint, unico experimento de ponte dejiciuntur. Idem quippe in tali Philosophandi methodo obtinet, quod, olim Regiomonti in Borussia accidisse referunt, ubi Præfidi cuidam metallorum transmutationis possibilitatem constantissimè

vel præter rationē neganti per Helmontii argumentū
h. e. per furnulum acceptum & carbones inflatos à Chemico
quodā possibilitas experimento publicè demonstrabatur cum
exclamatione *bunc Domine Præses solve syllogismum!* Hinc FRANCISCUS BACO de VERULAMIO
quondam Angliæ Cancellarius circa Physicam experimentalem tunc temporis
augendam occupatus, jam sua ætate eos laude non levi lætavit,
qui ingenia nec in admirationem antiquitatis, nec in amorem & amplexum
novitatis effusa, sed modum tenentia habent, siquæ nec quæ ab Antiquis
rectè posita convellunt, nec quæ à Novis oblata vel quæ afferuntur
contemnunt. Hac commendata igitur Philosophandi methodo TORRICELLIO,
GUEBKIO, BOYLEO STURMIO aliisque Celebratissimis Physicis non tantum multa
debemus, sed & admiranda naturæ phænomena & novimus & explicare
haud ita difficile est, Ut hodiè non sola sufficiat ingeniosis admiratio,
quam olim Indi ad tripodes ambulantes & Pincernas aureas convivis ministrantes
habebant, aut quæ ad Dædali Venerem ligneam viventis ad instar obambulantes
excitari poterat, sed multis adjumentis ex voto in-

structi

structi altius jam pergunt, & quæ rationibus
conceperunt, experimentis ut lapidi lydio pro-
banda offerunt. Multa hinc jam certissima con-
stant, quæ in rebus Physicis antea aut dubia, aut
falsa, aut inaccessa judicabantur, nec quicquam
facile est, quod hodiè non explicari possit, modo
mentis accuratâ trutinâ Ratione experimentis ad-
jutâ librentur, quæ explicari debent.

Quæ cum ita sint, & Vestros COMMILITO-
NES OPTIMI, Oculos animosque hacce experi-
mentali Philosophiâ recreare possim, omne cum
punctum absolvat, utile dum mistum jucundo,
eundem, quem in hâc Almâ industria & utili curi-
ositate Auditorum excitatus sæpius sulcepi, labo-
rem suscipere animus est, Vobisque Collegium ex-
perimentale & Curiosum Physicum privatim habен-
dum aperio; Machinam in eo producturus, quâ
aërem exantlando viventibus vitam, sonoris soni-
tum, Lucentibus lucem, & flagrantissimis ac summe
inflamabilibus omnem vim & adimere & prolubitu
restituere valeo. Desideratis nomen? Cum pro-
lixo & sumptuoso apparatu Antlia pneumatica est.
Et quæ *Antliâ* non perficientur, ea tum *microscopio*

X3

piā

pia, tum Lucerna Megalographica, quam vulgò Mag-
gicam vocant, tum Camera obscura, tum specula ustoria
& convexa & concava, & quæ non nisi per Aquam opte-
rantur, ac alia quæ ex Opticis aliisque Mechani-
cis fluunt, jucundo spectaculo sistent; Ut sic ni-
hil prætermitti debeat, quod utili curiositati Audi-
torum satisfacere possit. Circa AEREM sic ejus
Gravitatem, Compressibilitatem, vim elasticam, &
inde oriunda tum circa respirationem, tum circa
alia curiosa phænomena intelligemus. Circa A-
QVAM præter ejus consideratam gravitatem &
puritatem diversam examinatam multa notabimus
Paradoxa. Circa JGNEM de eo urente & lucente,
iterum de igne lucente non urente sic de
Phosphoro aliisque huc pertinentibus agemus. Cir-
ca TERRAM cum occupabimur, in specie MA-
GNETIS Phænomena considerabimus. Circa
METEORA præter ventum & Iridem alia adhuc
experimenta notabimus. Et quæ per Sensus AU-
DITUM & VISUM eumque posteriorem tum
oculo artificiali tum coloribus diversissimis jucunda
sunt, simul adjicientur. Quo autem docendi pariter Me-
thodus pateat, non solis innitar experimentis, sed
Problemata prius exponentur, Rationibus certis

ex

ex principiis explicabuntur, & denique quæ ex
Theoriâ fluxerunt, experimentis confirmabun-
tur.

Ut autem Auditor studium excitat, sic porro præ-
ter hocce Collegium Experimentale & Curiosum
Physicum, eo vel adhuc durante, vel absoluto pro
temporis ratione aliud Collegium scil. *Anatomicum*
& *Curiosum* pariter privatim instituendum subjun-
gam. In quo præter id quod nobis datum, Omni-
potentem Creatorem nostrum vel ex sola corporis
nostri mira structura cognoscere, & quod nos-
met ipsos, quod sapientiæ est, nosse dilectamus, Cor-
poris nostri moles qua ratione Ossibus quasi trabibus,
& Ligamentis connexis fulcita, Tendinibus præterea,
ac Musculis velut per funiculos ac chordas mobilis sit.
Porro per Arterias, Venasq; cum vasis lymphaticis in-
numerabilibus ac nervis irrigetur fluidis, Viscera itidē
sibi quasi manus & Promus condus sint, ut ex his
omnibus circulus sanguinis, nostrique corporis
vita aliquandiu perennis esse & hisce cognitis mult^a
â corpore nostro mala averti possint, addisci pote-
rit. Quæ omnia non tantum summa cum utilitate sed

multa

multa experimentis jucundo spectaculo demon-
strabuntur. Atque hæc sunt, COMMILITONES O-
PTIMI, quæ impræsentiarum VOBIS, Vestræq; cu-
riositati offero, inque iis me Vobis spondeo du-
cem fidum & Comitum amicum. Valere;
Dab. Rostochii è museo meo die 18. Septembr.
A^o. M DC XCIIX.

Typis JOH. WEPPLINGII, Univ. Typogr.

Ma
ria
pe-
ni.
ni.
adi.
jus
&
rea
A-
&
nus
en-
de
Cir-
IA-
ca
uc
U.
um
da
Me
sed
rtis
ex

ex
bun-
præ
sum
pro
um
jun-
mni
oris
nos
Cor
bus,
rea,
is fit
sin.
tidē
his
oris
ult a
ote;
e sed
ulta

ex principis explicabuntur, & c
Theoriâ fluxerunt, experimentis
tur.
Ut autem Auditor studium excita
ter hocce Collegium Experimenta
Physicum, eo vel adhuc durante, v
temporis ratione aliud Collegium
& Curiosum pariter privatim institu
gam. In quo præter id quod nob
Potentem Creatorem nostrum vel
nostri mira structura cognoscere,
met ipsos, quod sapientiæ est, nosse
poris nostri moles qua ratione Ossibus
& Ligamentis connexis fulcita, Tend
ac Musculis velut per funiculos ac che
Porro per Arterias, Venasq; cum vasi
numerabilibus ac nervis irrigetur flu
sibi quasi manus & Promus condus
omnibus circulus sanguinis, nost
vita aliquandiu perennis esse & hisce
â corpore nostro mala averti possin
rit. Quæ omnia non tantum summa

